

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisuri nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrația în Brașov și la următoarele:
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukas Nachf., Nux. Augenfeld & Emorie Lesser, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik, în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Julius Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garsoni pe o colônă 10 bani pentru o publicație. — Publicări mai dese după tarifa și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

GAZETA iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 A. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate onciele postale din țară și din afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrația, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 24. Brașov, Miercuri 30 Ianuarie (12 Februarie). 1902.

Din cauza sfinteii sărbători de mâne, Miercuri, Ss. Grigorie, Vasile, Ioan, diarul nu va apăre până Joi seara

Visita dela Petersburg.

De câteva zile archiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului austro-ungar se află în Petersburg la curtea țarului, unde a fost primit și este sărbătorit în mod foarte calduros, ba cordial.

Pressa rusă vorbește cu multă simpatie despre visita archiducelui, și în privința acesta nu face excepție nici unul din diare. Chiar și acelea cari sunt cunoscute ca antagoniste ale Austro-Ungariei se folosesc de un limbaj foarte amical, și mai toate diarele amintesc și despre raporturile politice prietenești, ce există dela 1897 între Rusia și Austro-Ungaria și exprimă dorința ca ele se dăinuiescă și în viitor.

S'au evitat din ambele părți orice manifestări de coloră politică. Așa mai ales cu ocaziunea toasturilor rostite la prânzul de gală ce avu loc în onoarea inaltului oșpe austro-ungar. Cu atât mai mult s'a dat expresiune cordialității dintre ambele case domnitoare, ceea-ce însemnă, că pentru timpul apropiat se poate face cel mai bun prognostic relațiilor politice dintre ambele împărății.

Un incident interesant face ca tocmai acum să se scrie mult în diarele maghiare despre suita, ce a însoțit pe archiducele moștenitor la Petersburg.

Archiducele Francisc Ferdinand s'a decis a lua cu sine și doi cavaleri din sinul aristocrației austriace și ungurești. Dintre magnații unguri archiducele a ales pe contele Ioan Zichy, actualul president al partidului popular catolic. Se știe, că moștenitorului presumpțiv al tronului îi place mult a comunica cu notabilitățile din cercurile catolice și de aici

poate se esplică, că a ales tocmai pe corifeul partidului catolic din dieta ungară.

Nu i-a trecut prin gând Alteței Sale, că prin alegerea sa va turbura apele guvernului liberal unguresc și deci a trebuit să se mire, când deodată i-s'a comunicat, că guvernul nu poate să vadă cu ochi buni, ca la această misiune să ia parte președintele unui partid politic, adversar pronunțat al partidului maghiar dela putere.

S'a stăruit pe lângă archiduce să alegă pe altul, dér Alteța Sa a declarat, că după-ce a ales pe Ioan Zichy și acesta a primit însărcinarea, nu mai poate reveni acum fără vătămarea acestuia.

Resultatul a fost, că dintre magnații unguri nu s'a dus nici unul cu archiducele. Mare supărere din cauza acesta în tabăra maghiară. Unele foi fac răspundător pe guvern, altele îl acuză de negligență, de orice nu s'a trețit mai de vreme.

Cea mai mare dreptate o au însă acele foi, cari susțin, că guvernul cu această ocaziune a documentat nu conștiința da datorie patriotică, ci temeră isvorite din interese de partid politic.

Mai bine a lăsat Szell ca Ungurii să nu fie reprezentanți în suita archiducelui, decât ca să consimtă să-l însoțescă un fruntaș al partidei populare. Lucru destul de bătător la ochi!

Din Bucovina.

Pe ziua de Joi, 13 Febr. n. alegătorii români din districtul Câmpulungului sunt chemați de a-și exercita dreptul de alegere. Comitetul central al partidului popular-național publică din incidentul acesta un apel către alegători, îndemnându-i să-și dea voturile pentru d-l protopresviter din Vatra-Dornei *George Balmoș*, care a fost proclamat de candidat pentru mandatul vacant în dieta Bucovinei. Ape-

lul schițează din prilejul acesta programul partidului, revendicând drepturi pe terenul bisericesc, școlar, administrativ, economic și politic.

În același număr al „Deșteptării“ din Cernăuți, în care se publică apelul amintit, organul partidului popular-național român se ocupă cu actuala situație politică a Românilor din Bucovina. Articollul „Deșteptării“ începe prin a spune, că domnesc nedumeriri privitoare la situația politică a Românilor bucovineni și la raportul lor față de guvern, care a suferit o schimbare în timpul din urmă. Schimbarea — dice — nu este un armistițiu formal, ci numai o *reținere în rezervă*.

„Deșteptarea“ menționează în scurt relațiile între Români și guvern dela 1898 și până în timpul din urmă când — dice — s'a deslegat enigma și s'a dovedit, că scopul ocultelor și fățșelilor opintiri ale bar. Bourguignon au fost constituirea în dieta, sub patronajul lui, a unei majorități germane-slave cu caracter espres ostil față de Români, împingând pe aceștia într'o opoziție destul de neplăcută pentru guvern. A urmat apoi faimosul „pact“ cu scop de-a adormi opoziția Românilor, fără însă de a-se face o schimbare în sistemul de guvernare dușmănos. O parte din Români au continuat lupta. În urmă au supravenit evenimente, cari au recorit mult relațiile dintre partidele majorității dietale și Germanii nu se mai simțiră bine, vedând, că sunt constrinși a da ajutor la crearea unei stări pentru ei periculoasă în viitor.

„Deșteptarea“ continuă apoi astfel: „Actualmente legătura între partidele majorității dietale a devenit foarte laxă. Au pătuns vești, că majoritatea dietală s'ar afla în agonie, și cert este, că se prepară o apropiere între Germanii și Români.“ „Faptul acesta în sine denotă, că guvernul nu mai stă pe punctul de vedere față de Români, ca la 1898. Cel puțin se poate presupune, că baronul Bourguignon li-a dat Germanilor mână liberă în privința politică, încât aceștia se pot cugeta la intrarea în alianță pentru formarea altei majorități mai convenabile. Din vclul stărilor incerte iese deci tot mai

mult la ivelă, că baronul Bourguignon nu mai are interesul de-a susține o majoritate dietală ostilă Românilor, și această împrejurare formeză o caracteristică notă, ce tradzează un fel de schimbare a sistemului.

„Până la deschiderea dietei vor mai trece câte-va luni. Până atunci va trebui să se lămurescă, ce astăzi încă este nelămurit. Este însă un act de prudență politică, a nu trece cu vederea semnele timpului, și ne-am espune la o greșală, decât nu am ține cont de ele.

„Cursul nou și-a luat direcția către împrietenire între Germanii și Români, care ar fi și foarte salutară din multe puncte de vedere. Întru cât tendența generală va lua forme politice-practice, astăzi nu se poate hotări. Concordând cursul nou cu vederile noastre, exprimate în atâtea rânduri, nu avem cauză de-a nu fi prevenitori.

„Din toate cele șise se esplică în mod firesc și poziția noastră nouă față de guvern și baronul Bourguignon, o *poziție rezervată*, câtă vreme ceea-ce se petrece nu va lua forme concrete în una seu în alta direcție“.

Moștenitorul de tron în Rusia.

Se depeșeză din Petersburg, că s'a dat în onoarea archiducelui Francisc Ferdinand un dineu în sala de concerte a palatului de iernă. Erau de față toți marii duci și marile ducese, ministrul de esterne contele Lamsdorff, ministrul de război Kuropatkin, ambasadorul austro-ungar Aehrenthal cu personalul ambasadei și suita moștenitorului. În fruntea mesei ședeau Maria Feodorovna, împărătesa veduvă, și împărătesa Alexandra. Vis-à-vis ședeau împăratul Nicolae. La dreapta împărătesei veduve ședeau archiducele Francisc Ferdinand. Țarul a pronunțat următorul toast:

„Sunt fericit, că Vă pot vedé în mijlocul nostru și-mi golesc paharul în sănătatea Majestății Sale împăratului și Regelui Francisc Iosif și în sănătatea Alteței Văstre imperiale“.

Orchestra a cântat imnul austriac. Archiducele Francisc Ferdinand a răspuns următoarele:

„În numele Majestății Sale, a împé-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Ioan Eliade Rădulescu.

Resumatul unei conferințe, ținută cu ocaziunea centenarului acestui scriitor, de M. Străjanu.

La 6 Ianuarie st. v. anul curent, s'au împlinit o sută de ani, de când s'a născut Eliade. El și-a făcut educațiunea în București, întâi în școlile grecesci, unde i-s'a dat numele de Eliade seu Helade, după numele tatălui seu Ilie Rădulescu; apoi a devenit cel mai bun elev al lui G. Lazar. La 1822, când Lazar s'a reintors bolnav în Transilvania, Eliade i-a luat locul și a continuat cu mult devotament opera de apostol al învățătorului seu până la 1828. Atunci a părăsit școla, ca să se potă ocupa mai cu dinadinsul de literatură.

Eliade însă n'a fost numai om de litere, ci și un mare om de acțiune. Pentru el, ca și pentru scriitorii ardeleni, bănățeni și moldoveni, literatura era un puternic mijloc de educație națională și

în același timp o armă politică. Acesta se vede în întrégă literatura noastră din acel timp, începând dela S. Micul, Șincai și P. Maior până pe la 1870. Mai toate scrierile de atunci poartă, atât în fond, cât și în formă, sigilul acelei epoce de luptă pentru existența națională. Și este natural să fie așa. Când lipsesce unui popor independența și când ast-fel viața lui națională este amenințată, cestiunea, care primetză pentru el pe toate cele-lalte, este cestiunea de a fi.

De când cele două țeri române s'au văduț unite într'un singur stat autonom și dela 1877 independent, literatura și cultura noastră încă a putut lua o nouă direcțiune, mai științifică și mai adevărată, grație mai ales societății literare „Junimea“ din Iași.

Aici trebuie să ne mărginim a aminti numai activitatea de urias a lui Eliade pe câmpul literaturii și culturii naționale. Când ar vré cine-va să arate cu deambruntul viața și scrierile lui, ar trebui să serie istoria României într'o jumătate de secol. Pentru-că într'o jumătate de secol n'a fost în țera românească o mișcare na-

țională, în care se nu se fi simțit suflarea lui Eliade. Și după-ce prin cuvântul seu ca dascăl și apostol, prin scrierile sale ca publicist și prin întreprinderile sale culturale și politice ca om de acțiune, a deșteptat poporul român din amorțirea seculară și a pregătit o mare reformă socială și politică; când a sosit momentul și au cerut împrejurările, cu un nobil simțământ de abnegațiune și devotament și plin de entuziasm, a luat el însuși stindardul revoluțiunii în mână și pășind în fruntea unei generațiuni educate în mare parte de densus, a făcut marele eveniment dela 1848.

Au urmat apoi zilele de durere și de alte lupte, și Eliade, împreună cu tovarășii sei, a trebuit să apuce calea esiliului. Unspre-zece ani a petrecut cu familia sa prin țeri străine, trăind mai mult din contribuțiunile amicilor, parte în Paris, parte în insula Chios. Nică odată însă n'a încetat de a-se ocupa cu literatura și de a apăra cauza națională prin diare și reviste străine și prin memorii adresate cabinetelor europene.

Eliade luase de tiner toiașgul aposto-

latului național, ca și scriitorii din Ardeal și Bănat de pe la începutul vclului al 19, pe cari îi recomanda ca pe cei dintăiu educatori ai Românilor și în special și tinerimei. Și el a rămas credincios acestei sfinte misiuni până la sfârșitul vieții sale.

După reîntorcerea din esiliu Eliade a scris continuu, a luat parte la viața politică ca diarist și ca reprezentant al țării în parlament; a fost primul președinte al Academiei. Acum însă nu mai era primul conducător intelectual al Românilor. Multe din ideile sale nu mai erau în armonie cu ale noiei generațiuni: și în unele în cestiunea de ortografie și de limbă literară, nică chiar cu ale sale dela începutul carierei. De pe la 1840 Eliade părăsise frumoșa limbă românească, care o recomanda în gramatica sa dela 1828 și în care a scris clasică baladă „Sburătorul“ și alte lucrări. De când a cunoscut literatura italiană, a început a italianisa limba; așa că scrierile lui de atunci încóce nu mai pot servi ca modele de scriere și de limbă literară. Ele însă au avut o enormă influență asupra societății române, mai ales până la 1848; și acesta e măsura, după care trebuiesc ju-

n're ce face, acesta fiind un fapt care'l privesc *exclusiv pe guvernul ungar.*

„Ministru à latere *Szechenyi* Gyula a cerut o audiență la moștenitorul de tron, *dér nu l'a primit.* La a doua vizită a primit audiența, care a dat *prilej la esplicări forte neplăcute.* Moștenitorul de tron a ținut strâns la hotărîrea lui de a nu primi nici un alt însoțitor, și ca să evite urmarea tratărilor, a părăsit Viena și s'a dus la Semmering.

„Contele Nostitz a dat avisul moștenitorului, ca contele Ioan Zichy să binevoască a-l visita în Semmering, ceea-ce s'a și întâmplat încă în aceeași zi după amiazi, schimbând împreună idei politice timp de 1½ oră....“

Incidentul acesta e viu comentat în cercurile politice maghiare.

Jidovismul în Ungaria.

Sub titlul „*Cestiune delicată*“ publică „*Alkotmány*“ dela 9 Februarie un prim articol, din care estragem următoarele:

„Sub cestiune delicată înțelegem *cestiunea jidovescă.* Ea este *noli me tangere* atât în viața politică, cât și socială. Față cu ultraiștii naționalităților ridicăm, în șovinismul nostru cel mai gălăgios acuzarea de nepatriotism și le sberăm: duce-ți-vă la Moseva, séu la Berlin, deși știind scim, că acei apostoli mai mult cu gură mare, decât cu influență, pot să fie tot așa de puțin primejdioși pentru întregitatea statului, pe cât de tare e acesta în a-ne apêra. Nu este lucru ușor a-ți vinde patria, fiind-că cumpărătorul judecă mai întâi, decât vîndătorul dispune asupra marfei... Un pericol cu atât mai mare ne amenință însă din altă parte. Nu există manifestăriune a vieții omenesci, pe care o rassă îstetă să n'o fi acaparat pentru sine. Agricultură, industrie, comerț, în urma dominațiunii capitalului, sunt în mâinile ei. Industria de fabrică, ce nu-i aduce ei folos, stagnază. Și pe terenul vieții intelectuale ei au luat conducerea, mai ales în pressă, așa că bietul Maghiar apăsă abia decât mai are unde să se vaiete asupra acestor stări.

„Eexceptând imobiliile, cari formeză proprietatea statului, coronei, confesiunilor, fondurile și fundațiunile, fideicomisurile, imobiliile, cari formeză obiectul circulațiunii libere mai mult de 50% sunt în mâni jidovesce“...

După-ce arată cât de puternici sunt a-ți în Ungaria Jidovii pe terenul comerțului, industriei, cum lucră cu capitalul, pe care s'au făcut stăpâni, continuă așa:

„Pe terenul vieții spirituale mai ales, unde istețimea se poate mai bine valida, găsim în număr preponderant pe jidovi. După lista camerei advocațiale din Budapesta pe 1902 75% din advocații, cari funcționează pe teritoriul capitalei, sunt Jidovi. Tot așa stă lucrul și în ce privesc medicii. Profesori, judecători sunt mai puțin, fiind-că aici munca e mai multă și șiretenia are mai puțin teren.

„E fapt, că *rassa maghiară*, al cărei rol conducător îl reclamăm așa de mult față cu naționalitățile, se prăpădesce și de azi tot mai mult. Clasa gentry-ilor s'a nimicit deja, locul ei îl ocupă noua nemeșime; micii industriași sunt nimicii de-asemena. În locul lor avem pe comercianții jidovi de ghete, mobile, vesminte etc. A dispărut de-asemena vechia clasa a honoratiilor, *dér avem în locul lor garda lui Dr. Blau Kobi*; poporul, bietul popor, deja de decii de ani geme sub jugul cărmănilor și boltașilor rurali, — cine sunt *dér aceia*, pe care această rassă să nu-și fi pus mâna?

„Nu este teren, unde să nu se fi vîrît. În viața politică — deși după culise — sunt (Jidovii) factorul cel mai înspăimîntător; cel ce în privința socială cutăză să fie independent, și care nu-și caută fericirea prin ei (Jidovii), este răsvrîtător în contra ordinii sociale. A începe fără ei ceva, este „demonstrație con-

fesională“, care cere pedepsire. Și nu ca individ, nu ca membru egal îndreptătit al statului voesc ei să se valideze pe toate terenele în societate, *dér își creează un titlu de drept dela aparținerea la jidovime*, ba această o consideră ei ca cel mai puternic titlu de drept.

„La atâta am ajuns cu jidovimea într'o jumătate de veac. Și toate acestea nu îndemnă pe indiviții conducători ai rassei maghiare, de a-se ocupa cu cestiunea această la orî-ce loc competent? Ce va fi în viitor, decât stările acestea nu se vor remedia deja acum în ora aprôpe ultimă? Acest popor incapabil, precum n'a fost în stare a da dovezi de moderațiune în jumătatea de veac trecută și a știut să se pună așa de mult pe grmazii țerii, acum va fi cu atât mai puțin capabil de-a face această, când pofta după putere numai că n'a gustat'o, *dér profită de ea.*

„Dér de aceea străbunii noștri au apêrat într'o mie de ani patria cu sabia și cu sângele lor, ... ca în câte-va decenii dintr'al doilea mileniu s'o dea pe mâna Jidovului, care nu se poate provoca decât la „meritul“, *că se numesce pe sine Maghiar*, și că e șiret!

„Acesta să fie viitorul, de care au visat părinții noștri?“

Acesta va fi — dêu, decât domni dela stăpînire nu-și vor deschide mai curînd ochii să vadă, ce prăpastie a creat „*rassa*“ privilegiată jidovescă între Maghiari și națiunile nemaghiare și cât de colosal de mari au făcut ei să crească contrastele politice și naționale între cei ce a-și stăpînesc și între cei stăpîniți și asupriți.

SCIRILE DILEI.

29 Ianuarie v.

Inmormântarea lui Nicolae Cristea s'a făcut în ziua de 9 Februarie în mijlocul unei participări enorme a publicului atât român, cât și străin din Sibiu. Au luat parte la inmormântare: consistorul archidiececan în corpore, elevii seminarului în frunte cu profesorii, membrii reuniunii sodalilor români, corporativ, avînd drapelul în doliu, numeroși preoți și învățători de prin comunele din jurul Sibiuului și alt public de toate categoriile. Intre duiósele cântări prescise de tipicul bisericii noastre, cosciugul a fost ridicat din casa mortuară și transportat la biserica din suburbiul Josefîn, unde s'a oficiat prohodul, la care rugăciunile de deslegare au fost cetite de însuși I. P. S. Sa Mitropolitul, *ér predica* a fost rostită de protopresbiterul I. Papiu. Ceremoniile inmormântării au fost oficiate de șese preoți și doi diaconi, *ér cântările funebrele* au fost cântate de corul seminarial sub conducerea profesorului D. Cunțan.

Cel mai vechiu steag românesc. În ședința de Vineri (31 Ian. n.) a Academiei române d-l D. Sturdza a cetit o comunicare făcută de profesorul I. Bogdan, decan al facultății de litere din Bucuresci și membru corespondent al Academiei, de cuprinsul, că la mănăstirea „Zografos“ de pe muntele Athos se află două stéguri foste ale lui Ștefan cel Mare, eroul voevod al Moldovei. Unul dintre aceste stéguri e din 1500, decii cel mai vechiu stég românesc păstrat până în zilele noastre.

Demonstrațiunii polonese. În Varșovia s'a dat în ziua de 3 Februarie o reprezentațiune filantropică într'un circ. La această reprezentație au jucat diletanți din familiile cele mai alese polone. În fața circului s'a aglomerat poporul în masse și a demonstrat în potriua acelor nobili, cari au participat la balul guvernului Certkov. A trebuit să intervină poliția, care a arestat pe mai mulți demonstranți. Au fost și răniți. Unele diare spun, că demonstrația această a fost pusă la cale, fiind-că aristocrații polonsei ar fi intervenit la guvern, ca să interdică diarelor a discuta în public cunoscuta cestiune a pierderii enorme în cărți a contelui Potocki.

Monumentul lui Milan. Patriarchul sêrb, G. Brancovič, a sfințit în ziua de 8 Februarie monumentul regelui Milan, ridicat la Krusedol din munificența Monarchului nostru. Astăzi se împlinește un an dela mórtea lui Milan. Din partea familiei erau de față și baronul Nicolici Fedor și baronul Baich Milan. La părăstasul ridicat cu această ocaziune a celebrat patriarchul Brancovič, asistat de episcopul Bogdanovič din Buda și de episcopul Sevič din Neusatz, precum și de mai mulți archimandriți. În aceeași zi s'au ridicat parastase în toate bisericile Serbiei.

O călătorie cu balonul „Meteor“. În ziua de 6 Februarie Archiducele Leopold Salvator și soția sa archiducesa Blanca au întreprins o călătorie cu balonul „Meteor“ al archiducelui, însoțiți fiind de locotenentul de marină Respaldiza. Acesta era prima călătorie a archiducelui întreprinsă fără să fie întovărășit de un conducător tehnic, așa că conducerea balonului era în mâinile archiducelui. Balonul a pornit din Viena, a trecut peste Laab și Brünn, apoi peste munții acoperiți de zăpadă dela Glatz și peste munții dela Reichenstein. La Patschkau au trecut granița monarhiei și au descins la Steinkirche, de unde au mers cu trăsura la Strehlen. Din Strehlen au călătorit la Breslau, de unde s'au întors apoi séra la Viena.

Pentru masa studenților din Brad, au binevoit a contribui și următorii M. St. D-ni. Simion Dragomir, notar în Gurasada 20 cor., Iosif Petrovits comerciant Dobra 5 cor., Lazar Arpad, deputat dietal Dobra 5 cor., Lazar Vraciu, comptabil, Dobra 2 cor., Iosif Morariu protopresbiter gr. or. 5 cor. Suma 37 cor. M. St. D-ne Marióra și Rosalia Drimba din Tobolciu—Viresgyám—comit. Bihorulului—au binevoit a colecta și a trimite suma de 13 cor. Primescă binevoitorii dăruitori cea mai viuă mulțumită. — *Diracțiunea gimnasială: Georgiu Părau, dir. gimnas.*

Arestarea a 13 anarhiști. Se scrie din Reichenberg, că substitutul de procuror din acel oraș s'a prezentat zilele acestea în Grottan, însoțit de judecătorul de instrucție și de 15 jandarmi, și a arestat pe trei-spre-dece muncitori de fabrică, bănuți de a fi părtași la un complot anarhist. Cu ocaziunea perchișițiilor s'au găsit multe scrisori compromițătoare.

Un alienat dispărut. Se scrie din Petroșeni: În ziua de 6 Februarie a dispărut din Petroșeni Havass Mihaly, elev al academiei comerciale. Tânărul a lăsat o scrisore pentru unchiul său Havass József, la care locuia. În această scrisore îl înscuțetă pe unchiul său, că plécă fără să spună ceva, fiind-că vré să se facă soldat. Unchiul a plecat în urma lui cu trăsura, *dér la Silvaș* i-a perdut urma Tânărul, pe unde a umblat, mereu a întrebă de drumul, ce duce la Simeria. Străinul nu cunoșce, că tânărul ar presenta semne de alienație. Singura idee fixă, care-l domină este, că el vré să se facă soldat.

Diare de o sută-șapte-deci și-cinci de ani. Diarul „*St. Petersburger Zeitung*“ și-a serbat zilele acestea aniversarea a 175-a. Din acest incident redacția a publicat istoricul diarului, din care cea mai interesantă parte este suplimentul dela 1812 (Sept. 12), în care diarul la poruncă mai înaltă aduce la cunoștința publicului, că Napoleon a luat Moseva. Diarul tot-déuna a fost oficios. Actualul lui redactor este Paul Klugelein și este organul curții și al ministrului de instrucție.

Logodnica lui Marconi. Guglielmo Marconi, inventatorul telegrafiei fără sîrmă, este originar din Bologna. La 1899 Marconi s'a logodit cu frumoșa și bogata domnișora Miss Giuseppina Borren-Holmann, fiica unui judecător din statul Indiana. Marconi a făcut cunoștință cu domnișora într'o călătorie din Europa spre America. În curînd însă s'a constatat, că e greu să fi în același timp un inventator renumit

și logodnic amoresat. Capul lui Marconi era plin de ideia sa, de a telegrafia fără sîrmă peste ocean și uita câte-odată sêp-tămâni întregi de frumoșa sa mirésă. Domnișora începu dela o vreme a-se plictisi și acuma de curînd, când Marconi a trimis în adevêr semne electrice peste ocean, logodnica somă pe Marconi să se gîndescă serios la cununie. Marconi răspuse, că momentan n'are timp pentru așa ceva, căci trebuie să se întorcă în Anglia spre a instala o stațiune telegrafică fără sîrmă. Frumoșa domnișora a fost de părere, că decât Marconi prețuesce mai pe sus telegrafia fără sîrmă, decât amorul ei, atunci ar fi mai bine să strice logodna, căci ea a așteptat destul 2½ ani și în timpul acesta a devenit de 24 ani prin urmare trebuie să-și caute alt logodnic, care va găsi o zi liberă și pentru cununie. Marconi a vîdut, că domnișora Giuseppina are dreptate și îi trimise inelul de logodnă înapoi, *ér el se duse în Anglia.*

Meseriașii români din Turda vor aranja o petrecere împreună cu teatru, Duminică în 23 Februarie st. n. a. c. în sala Hotelului Central. Începutul punct la 7 ore séra. Prețul de intrare de persoană 1 cor. 60 fil. de familie 3 corone; peste 3 membri de fiecare membru 1 cor. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea învăță ceilor de meserie lipsiți de mijloce. Oferetele marinimóse suut a-se adresa St. Dn avocat Dr. Eugeniu Pataceanu. Suprasolvirile se vor cuita în public.

Amănunte asupra asasinatului din Sofia.

Diarul „*Reichswehr*“ are din Sofia o telegramă, în care se spune, că profesorul Karadjuloff ar fi fost licențiat fiind bănuț că avea raporturi intime cu comitetul macedonean și că era amic intim al lui Sarafoff, care l'a ajutat. Acum în urmă, însă, lip-sindu-i ajutorul, căđu într'o miserie négră.

Pe când versiunea oficială face pe asasin nebun, se asigură, de altă parte, că el a avut însărcinarea dela comitetul macedonean, ca să ucidă un ministru, și că el a ales pe Kancew, care era cunoscut energic adversal al comitetului revoluționar macedonean.

„*Neue Freie Presse*“ spune, însă, că e de necrețut ca ministrul de instrucție Kancew să fi fost asasinat prin mandatul comitetului macedonean, pentru-că în conferințele și serierile sale asupra situației din Macedonia s'a arătat în tot-d'auna favorabil aspirațiilor bulgare.

Asasinul Karadjuloff era în vîrstă de 32 ani și s'a născut în Prilep, Macedonia. Acum trei ani el fusese licențiat pentru exalatarea lui și pentru raporturile sale c'o învățătore. Ca profesor de gimnasiu la Sofia plictisea și amenința pe toți miniștrii de instrucție. El a cerut lui Kancew o catedră la Sofia.

Karadjuloff a pîtruns în cabinetul ministrului, pe când ușierul lipsia. A fost o luptă crâncenă. Asasinul a atacat pe ministru cu un șis ascuns în baston. În luptă ministrul a rupt șisul și atunci asasinul a tras asupra lui șese focuri de revolver, lovind-l la inimă și, apoi aruncându-se pe canapea, s'a sinucis. Lupta între asasin și ministru a fost lungă. Tóte hainele lui Kancew au fost sfîșiate. Servitorii, cari au alogat la sgomotul produs de luptă, au fugit spre a chema ajutorul poliției.

Crima nu are motive politice. Kancew era vîduv și lasă pe urma lui o fetiță. Karadjulow refuzase un post în provincie, ce i-se oferise.

Literatură.

„*Studii slavice* la facultatea de litere din Bucuresci“. — Note critice (cu prilejul unui „studiu“ al d-lui profesor Ioan Bogdan) de Ilie Bărbulescu. Bucuresci, Lito-tipografia Dor. P. Cucu, strada Academiei 15. — 1902.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

„Călinarul Plugarului“

pe anul comun 1902.

A apărut și se poate procura dela *Tipografia A. Mureșianu* (Brașov) „Călinarul Plugarului“ pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest călinar, care se estinde pe 9 côle de tipar format 8° mare cuprinde:

In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sărbătorile și alte zile schimbătoare; calculul sărbăto-

rilor mai mari; Porturile etc. Urmază *partea strict calendaristică*: cele 12 luni ale anului cu sfaturi pentru plugari și semnele de timp după calendarul de 100 de ani.

Urmază *Genealogia domnitorilor*; *Taxe telegramelor și postelor*; *Competințe de timbru și taxe*; *Scala timbrelor*; *Tîrgurile din Ardeal, Bănat și Țera ungu-răscă în ordine alfabetică și apoi după lună și zi*; *Tîrgurile din Bucovina*; *Măsurile metrice etc.*

In *partea literară* se găsec bucăți

alese de cetit: „Cetatea dela Fântânele“; (Moțul: Teofil Frâncu); „O scrisore dela Muselim Selo“ (poesie de G. Coșbuc); „Frumoșa Irina“ (baladă de St. O. Iosif); „Raze de primăvară“ (poesie de Z. Bărsan-Veturio); „Grăuntele de grân“ (de contele Lew Tolstoi); „Bătrânul clopotar“ (Idilă de primăvară, de W. Korolenko); „Lăcomia strică omenia“ (Proverbe de Marion); „Două hiene“ (fabulă, de Gavril Bodnariu); „Gâsele Ovreului“ (anecdota, de Cărăbuș).

Partea economică: „O ramură de pro-

ducțiune și *avuția națională*“; „*Faceti până în casă*“ (ambele de Dr. G. Maior); „*Economia*“: „*Iernatul vitelor*“. — Urmază diferite povețe; lectură distractivă, glume etc.

Călinarul are în frunte portretul lui *George Lazar*, cu biografia, (in *partea literară*.)

Un exemplar „Călinarul Plugarului“ costă 25 cr. (50 bani), plus 5 bani porto postal. *Vendătorilor se dă rabat cuvenit.*

Sz. 12444—1901.

tlkv.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNYI KIVONAT.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy Gust Rudolf végrehajtónak Ghisiu Anna szül. Thaus végrehajtást szenvedő elleni 162 kor. 4 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbíró-ság) területén lévő s a földvári 539 sz. tjkvben foglalt 3719 hrsz. fekvőre az árverést 923 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban. elrendelte és hogy a feunebb megjelölt ingatlan az 1902 évi Február hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor földvári község ház irodájában megtartandó nyilvános árverésben a megállapított kikiáltási áron alól is eladati fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1901 évi december hó 23-ik napján.

A kir. trvszék mint tkvi hatóság

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Costițe de miel
pe gratar
se capătă tot-deauna
in Restaurantul „Gaura dulce.”

1—3. (410)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

CZUBA-DUROZIER & Cie.
DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.

Cognac

„Gazeta Transilvaniei“
cu numărul à 10 fil. se vinde
la Eremias Nepoții.

„Sălăgiana“, institut de credit și economii societ. pe acții în Jibou.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „SĂLĂGIANA“, societate pe acții, în virtutea §-lui 19 din statute, se invită la a

IV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Jibou (Zsibó) la 8 Martie st. n. 1902, la 10 ore a. m. în localitatea institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul direcțiunei și al comitetului de supraveghiere asupra computului anual și al bilanțului.
2. Stabilirea bilanțului, fixarea dividendelor și distribuirea profitului curat.
3. Fixarea prețului marcelor de prezență.
4. Alegerea alor 5 membri in comitetul de supraveghiere pe 3 ani, conform §-lui 194 din legea comercială.
5. Propunerile prezentate in sensul §-lui 32 din statute.
6. Esmiterea unei comisiuni de 3 membri acționari, pentru verificarea procesului verbal.

Jibou, in 25 Ianuarie 1902.

Direcțiunea.

Contul Bilanțului.

A C T I V E		Coróne	f.	P A S S I V E		Coróne	f.
Cassa in numărar		4511	53	Capital social		180000	—
Escompt . . . . . C 271,659 88 fil.				Fond de rezervă		12142	10
„ cu acoperira				Fond de pensiune		2119	94
„ hipotecară . . . . . „ 113.351 — „		385010	88	Fond de binefaceri		80	—
Hipotecare		73262	20	Fond pentru perderi		111	58
Cont-Curent		58281	—	Depunerii		171824	86
Giro-Conto		373	82	Reescompt		160786	—
Cheque-Conto		2401	34	Deposite de cassă		2230	05
Efecte (acții la alte bănci)		2690	—	Dividendă neridicată pe 1898		30.—	—
Realități		1329	44	„ „ „ 1899		115.—	—
Casa institutului		19817	—	„ „ „ 1900		198.—	34 ³
Interese trans. restante		4041	63	Interese transitoare anticipative		5988	57
Mobiliar . . . . . C 1,210 37 fil.				Creditori		332	—
10% amortisare . . . . . „ 121.04 „		1089	33	Profit curat		19221	24
Debitori		2371	17				
		555179	34			555179	34

Profit și Perderi

E Ș I T E:		Coróne	f.	Î N T R A T E:		Coróne	f.
Interese de depuneri capitalizate . . . . . C 7356.31 fil.				Interese de escompt		29611	68
Interese de depuneri ridicate „ 1496.42 „		8852	73	„ „ hipotecari		5571	12
Contribuțiune directă . . . . . „ 2762.02 „				„ „ Cont-Curent		4860	78
„ după interese de depuneri „ 767.39 „				„ „ efecte		75	34
„ după realități „ 200.23 „		3729	64	Provisiuni și diverse		14521	39
Marce de prezență		1066	—				
Salare și relut de quartir		6300	—				
Chirie		190	—				
Porto		334	62				
Spese curente		4117	22				
Interese de reescompt		10242	10				
Interesele fondului de rezervă		465	72				
Amortisări, 10% din mobiliar		121	04				
Profit curat		19221	24				
		54640	31			54640	31

Jibou, 31 Decembrie 1901.

D Suci m. p.,
director executiv.

Iosif Orga m. p.,
contabil.

Georgiu Pap m. p. A. Cosma m. p. Ioan Săndor m. p. Vasiliu Mica m. p. Michail Pap m. p.
președinte.

Gabriel Cherebețiu m. p. Michael Borbély m. p. Vasiliu Mureșan m. p. Dr. Ladislau Gyurkó m. p.

Subscrisul comitet de supraveghiere censurând acest bilanț, l'am aflat intru tôte conform operațiilor din anul 1901.

Fl. Cocian m. p. Demetriu Cionca m. p. Teofil Drugomir m. p. Tendor Bohățel m. p.
preș. com.